

## กระทู้ถามที่ ๑๐๒ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือแรงงานที่มีปัญหาด้านจิตความในอุตสาหกรรมจืดก่ำ  
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ดังต่อไปนี้

ด้วยปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดและให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามแรงงานไทยซึ่งเป็นอาชีพที่ด้อยโอกาสในการดำรงชีวิตและยังประสบปัญหาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาแรงงานเมื่อถูกเลิกจ้างหรือถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ หรือด้านสวัสดิการแรงงานอื่นๆ จนทำให้มีจิตความขึ้นสู่ศาลแรงงานกลางเป็นจำนวนมากกว่าทุกปีที่ผ่านมา ดังนั้นการช่วยเหลือแรงงานไทยที่มีปัญหาเกี่ยวกับจิตความจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อแรงงานไทยในสภาวะเศรษฐกิจจืดก่ำเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงยุติธรรมมีแนวทางช่วยเหลือแรงงานไทยที่มีปัญหาด้านจิตความหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงยุติธรรมได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือแรงงานไทยที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการต่อสู้จิตความทางศาลหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๓. กระทรวงยุติธรรมมีแนวทางช่วยเหลือแรงงานไทยในการให้คำแนะนำด้านกฎหมายเพื่อป้องกันไม่ให้แรงงานไทยเสียเปรียบแก่นายจ้างในด้านต่างๆ หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

พรรคความหวังใหม่

## คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๐๒ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น  
เรื่อง แนวทางช่วยเหลือแรงงานที่มีปัญหาด้านคดีความในยุศเศรษฐกิจตกต่ำ

ข้าพเจ้า นายสุทัศน์ เงินหมื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ขอตอบกระทู้ถามของ  
ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

๑. กระทรวงยุติธรรมมีแนวทางช่วยเหลือแรงงานไทยที่มีปัญหาด้านคดีความหรือไม่ อย่างไร  
ขอทราบรายละเอียด

ในยุศภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเช่นนี้ แม้กระทรวงยุติธรรมถูกตัดงบประมาณในการใช้บริหารและ  
ปรับปรุงกระทรวงไปเป็นจำนวนมาก ทำให้งานและโครงการหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกันในด้านต่าง ๆ  
ภายในกระทรวงต้องชะงักงัน และบางประเภทต้องหยุดชะงักลงไปทันทีก็ตาม กระทรวงยุติธรรม  
ก็ตระหนักอยู่เสมอว่ามีประชาชนที่ใช้แรงงานจำนวนมากถูกเลิกจ้าง และบางกลุ่มไม่ได้รับความเป็นธรรม  
ผู้ใช้แรงงานกลุ่มนี้ต้องฟ้องเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งในเรื่องนี้กระทรวงยุติธรรมก็ได้ขอความ  
ร่วมมือไปยังศาลต่างๆ ให้เร่งรัดการพิจารณาคดีให้เสร็จไปโดยรวดเร็ว ในคดีแพ่งหากคู่ความไม่มีเงิน  
ชำระค่าธรรมเนียมศาลก็สามารถดำเนินคดีอย่างคนอนาถาได้โดยยื่นคำร้องต่อผู้พิพากษาที่พิจารณาคดี  
ขอให้ศาลสั่งดำเนินคดีอย่างคนอนาถา ส่วนในคดีอาญากระทรวงยุติธรรมโดยผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดี  
ได้ขอความร่วมมือจากสภาพนายความในการแต่งตั้งนายความอาสาให้แก่จำเลยตามที่กฎหมายกำหนด

กล่าวเฉพาะในคดีแรงงานโดยหลักแล้วศาลแรงงานกลางให้ความช่วยเหลือทั้งนายจ้างและ  
ลูกจ้าง ซึ่งเป็นผู้ใช้แรงงานไทยโดยจัดให้มีนิติกรประจำศาลมีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับ  
คดีแรงงาน เช่น การเขียนคำฟ้อง คำให้การ คำร้อง คำขอ หรือคำแถลง และวิธีการยื่นคำฟ้อง  
คำร้อง คำขอ หรือคำแถลงต่างๆ ต่อศาล รวมทั้งแนะนำหน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือในกรณีที่  
ผู้มาติดต่อหรือแรงงานไทยไม่สามารถจะฟ้องต่อศาลแรงงานได้ และหากในกรณีที่ผู้มาติดต่อหรือ  
แรงงานไทยไม่สามารถเขียนหนังสือได้ก็จะมีนิติกรช่วยเขียนเอกสารต่างๆ ให้ตั้งแต่เริ่มต้นคดีจนเสร็จ  
จากสถิติคดีของศาลแรงงานกลางปรากฏว่าในรอบปี ๒๕๕๐ มีคู่ความขอให้นิติกรช่วยร่างคำฟ้องให้  
จำนวน ๕,๔๘๓ คดี สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ในการดำเนินคดีแรงงาน คู่ความไม่ต้องเสีย  
ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นการช่วยเหลือคู่ความได้ดีที่สุด จากการให้ความช่วยเหลือ  
เหล่านี้เองทำให้ประชาชนโดยเฉพาะแรงงานไทยที่ได้รับความเดือดร้อนยื่นฟ้องคดีแรงงานต่อศาลแรงงาน  
เป็นจำนวนมาก จากสถิติคดีพบว่าผู้ที่มาฟ้องคดีแรงงานส่วนมากมักเป็นแรงงานไทยที่ไม่ได้รับ

ความเ  
ทนายค  
และผู้พิ  
โดยรวด  
ที่มีปัญ

ค่าธรรมเนียม  
เป็นใจท  
รวดเร็ว  
ความแพ  
ในครั้ง

ถ้าไม่มี  
ของจำเล

ในการนี้  
โดยผู้พิ  
จ่ายเงินค  
จำนวนนี้

ไม่เพียงพ

ได้ให้ความ  
ดำเนินคดี  
ทนายความ  
โดยไปรษณ  
นอกจากนี้  
ก็จะได้จัด

ความเป็นธรรม นอกจากนี้คู่ความหรือลูกจ้างซึ่งเป็นแรงงานไทยที่มาศาลไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทน เพราะค่าใช้จ่ายจะสูงมาก ผู้พิพากษาจะซักถามพยานให้เอง ทั้งผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างยังช่วยไกล่เกลี่ยคู่ความให้ตกลงกันได้ ซึ่งจะทำให้คดีเสร็จไปโดยรวดเร็ว เป็นการประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย ดังนั้นวิธีการเหล่านี้จึงเป็นการช่วยเหลือผู้ใช้แรงงานไทยที่มีปัญหาด้านคดีความได้ประสบความสำเร็จวิธีหนึ่ง

สำหรับในคดีแพ่งที่ปฏิบัติกันในปัจจุบันนี้ หากแรงงานไทยผู้ใดยากจนและไม่มีเงินชำระค่าธรรมเนียมศาล แรงงานไทยผู้นั้นสามารถยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ดำเนินคดีเป็นคดีอนาถาได้ ไม่ว่าจะ เป็นโจทก์หรือจำเลย (ในกรณีที่จำเลยฟ้องแย้ง) นอกจากนี้เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้น กระทรวงยุติธรรมจึงได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งขึ้นเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ด้วยแล้ว ซึ่งการพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในครั้งนี้อาจนับเป็นการให้ความช่วยเหลือแรงงานไทยที่มีปัญหาเรื่องคดีความอีกวิธีหนึ่ง

ส่วนในคดีอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มพิจารณาศาลจะถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความ ศาลจะขอแรงทนายความคนใดคนหนึ่งให้เป็นทนายความอาสาของจำเลยเพื่อมาว่าความหรือดำเนินคดีแทน

โดยจำเลยผู้นั้นซึ่งรวมถึงแรงงานไทยด้วยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ให้แก่ทนายความอาสาเลย ในการนี้กระทรวงยุติธรรมมีงบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นค่าป่วยการให้แก่ทนายความอาสาเหล่านี้ โดยผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีจะเป็นผู้ส่งจ่ายเงินค่าป่วยการแก่ทนายความอาสาในคดีนั้น ทั้งนี้ การส่งจ่ายเงินค่าป่วยการขึ้นกับความสามารถ หรือการทุ่มเทของทนายความอาสาในคดีนั้นๆ ซึ่งงบประมาณจำนวนนี้ถือว่าเป็นการจัดสรรงบประมาณของกระทรวงยุติธรรมประการหนึ่งที่มีไว้ช่วยเหลือแรงงานไทยได้

๒. กระทรวงยุติธรรมได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือแรงงานไทยที่มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินการต่อสู้คดีความทางศาลหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑ ข้อมเป็นที่เห็นได้ชัดว่าในการพิจารณาคดีแรงงานนั้น ศาลแรงงานกลางได้ให้ความสำคัญระหว่างนายจ้างและลูกจ้างหรือแรงงานไทยเท่าเทียมกัน โดยไม่คิดค่าธรรมเนียมในการดำเนินคดีและค่าใช้จ่ายแต่ประการใด นอกจากนี้ทั้งนายจ้างและแรงงานไทยก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทน อย่างไรก็ตามในแต่ละคดีก็ต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี เช่น ค่าส่งหมายโดยไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เป็นต้น ซึ่งในส่วนนี้ศาลแรงงานกลางจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด นอกจากนี้ ในกรณีที่มีการพิพาทเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่จังหวัดอื่นนอกเขตปริมณฑล ศาลแรงงานกลางก็จะได้จัดองค์คณะไปนั่งพิจารณาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง

ผู้พิพากษาทั้งสามฝ่ายจะเดินทางไปพิจารณาคดียังศาลจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศไทย โดยศาลแรงงานกลาง เป็นผู้เสียค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้ทั้งหมด ซึ่งถือว่างบประมาณในส่วนนี้ได้ถูกจัดสรรไว้ เพื่อช่วยเหลือและให้บริการแก่แรงงานไทยโดยเฉพาะ

๓. กระทรวงยุติธรรมมีแนวทางช่วยเหลือแรงงานไทยในการให้คำแนะนำด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันไม่ให้แรงงานไทยเสียเปรียบแก่นายจ้างในด้านต่างๆ หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

จากที่กล่าวมาแล้วในข้อ ๑ เกี่ยวกับการที่ศาลแรงงานกลางให้ความช่วยเหลือแก่ลูกจ้างในการดำเนินคดีแรงงานนั้น ศาลแรงงานกลางได้จัดนิติกรเพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับหน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือ ในกรณีที่ผู้มาติดต่อไม่สามารถจะฟ้องคดีต่อศาลแรงงานกลางได้ นิติกรเหล่านี้ยังสามารถให้คำแนะนำกฎหมายในด้านอื่นๆ ให้แก่ลูกจ้างผู้ได้รับความเดือดร้อนมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างด้วย ในแต่ละปี เช่น ปี ๒๕๔๐ ประชาสัมพันธ์ศาลแรงงานกลางจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานให้แก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจกฎหมายแรงงาน เช่น แรงงานไทย (ส่วนมากนายจ้างจะส่งแรงงานไทยมาสมัครเข้ารับการอบรม) สหภาพแรงงานฝ่ายบุคคลของนายจ้าง (บริษัท) ธนาคาร เป็นต้น ปีละประมาณ ๔ ครั้ง ไม่จำกัดคุณสมบัติโดยจัดเป็นหลักสูตรละ ๕ วัน ต่อจำนวน ๖๐ คน ส่วนในปี ๒๕๔๑ จัดไป ๓ ครั้งแล้ว เนื่องจากมีกฎหมายใหม่เพิ่มขึ้นมาก ในเรื่องการศึกษาดูงานของผู้สนใจนั้นจะมีประมาณ เดือนละ ๒ ครั้ง ต่อ ๑ หรือ ๑/๒ วัน นอกจากนี้กระทรวงยุติธรรมยังร่วมมือกับศาลแรงงานกลางจัดรายการวิทยุชื่อรายการ “คุยกันนอกศาล” โดยพิธีกรได้เรียนเชิญรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางมาบรรยายให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป และเลขานุการศาลแรงงานกลางยังให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ และให้สัมภาษณ์สดทางโทรศัพท์เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานแก่สถานีวิทยุหลายแห่งประมาณปีละ ๑๐ ครั้ง รวมทั้งได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานตามสถานที่ต่างๆ อยู่เป็นประจำ

อนึ่ง เพื่อให้การช่วยเหลือแรงงานไทยทำได้กว้างขวางยิ่งขึ้น กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายที่จะขยายงานศาลแรงงานไปยังส่วนภูมิภาค โดยพิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีการจ้างงานสูง และมีการเอาเปรียบผู้ใช้แรงงานมาก ซึ่งขณะนี้ได้เปิดดำเนินการในลักษณะศาลแรงงานสาขาแล้วจำนวน ๓ แห่ง คือ ที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสงขลา และมีแผนที่จะเปิดดำเนินการเพิ่มต่อไปอีกที่จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดอุดรธานี